

РЕШЕНИЕ

№ 16075

гр. София, 12.05.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 32 състав, в
публично заседание на 09.04.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Красимира Милачкова

при участието на секретаря Спасина Иванова, като разгледа дело номер **2682** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.145-178 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК).

Образувано е по жалба на „Университетска многопрофилна болница за активно лечение Софиямед“ ООД против заповед за налагане на санкции № РД-253С-42/07.02.2025г., издадена от управителя на Националната здравноосигурителна каса (НЗОК). Със заповедта на основание чл.76, ал.3 от Закона за здравното осигуряване /ЗЗО/, чл.453, ал.1, т.1 и ал.2, чл.454, чл.455, ал.3 и ал.4, чл.463, ал.1 и чл.473, ал.3 от Националния рамков договор № РД-НС-01-2/01.09.2023 г. за медицинските дейности между Националната здравноосигурителна каса и Българския лекарски съюз за 2023 – 2025 г. (НРД) е наложена санкция „финансова неустойка“ в общ размер на 28 500 (двадесет и осем хиляди и петстотин) лева. Жалбоподателят твърди незаконосъобразност и неправилност на процесната заповед и моли за нейната отмяна. Сочи, че същата е издадена в противоречие с процесуалните правила. Ответникът чрез процесуалния си представител оспорва жалбата и моли заповедта да бъде потвърдена, като намира твърденията на лечебното заведение за неоснователни.

След като обсъди доводите на страните и събраните по делото доказателства съдът приема следното от фактическа и правна страна.

Жалбата е процесуално допустима като подадена срещу акт, подлежащ на съдебен контрол, от лице, което има правен интерес от оспорването и в законоустановения за това срок пред надлежен съд, съгласно чл. 149, ал. 1 и чл. 133 от АПК. Разгледана по същество, тя е отчасти основателна.

Оспорената в настоящото производство заповед представлява индивидуален административен акт по смисъла на чл. 21 АПК, доколкото с изразеното едностранно властническо волеизявление на

управителя на НЗОК, в качеството му на административен орган, за жалбоподателя възниква задължение да заплати финансови неустойки в горепосочения общ размер. Той е формиран от санкции в размер на по 1500 лв. за 16 случая, описани по-долу, и по 500 лв. – за 7 случая, констатирани при проверка, наредена с представените заповеди № РД-25-768/01.11.2024г. и № РД-25-782/07.11.2024г. на управителя на НЗОК. Предмет на проверката е дейността на дружеството – жалбоподател като лечебно заведение – изпълнител на болнична медицинска помощ. Резултатите от проверката са отразени в протокол № РД-25-768-1/28.11.2024г. (л.14-29 от делото). За 24 случая било прието, че са налице нарушения от страна на лечебното заведение на императивни разпоредби на условията и реда за оказване на болнична медицинска помощ. За историята на заболяването (ИЗ) с № 7143/2024, описана в т.8 от протокола, по повод направените от лечебното заведение възражения Арбитражната комисия по чл.75, ал.2 ЗЗО приела, че възражението е основателно. Поради това и на основание чл.76, ал.3 ЗЗО издателят на оспорения акт приел, че следва да наложи санкции за останалите 23 случая, като възприел констатациите, изложени в протокола от проверката, както следва.

Относно ИЗ № 13618/2024, № 27425/2024, № 24762/2024, № 14733/2024, № 31799/2024 и № 30006/2024 било установено, че във всеки от тези шест случая се касае за пациент, приет въз основа на направление за спешен прием. Видно от приложената в преписката медицинска документация (МД), спешният прием е отбелязан за всяко от шестте здравноосигурени лица (ЗОЛ). Както е отбелязано в протокола от проверката и обстоятелствената част на оспорения акт, за всеки от тези случаи лечебното заведение (ЛЗ) е издало фактура за услуга, означена като избор на лекар или екип. Съответно, всеки от тези случаи е преценен за нарушение на чл.29, т.4 от Наредбата за осъществяване правото на достъп до медицинска помощ (НОПДМД), съгласно която не се допуска извършването на избор на лекар/ екип в условията на спешност. Същата наредба е издадена на основание чл. 81, ал. 3 от ЗЗ, видно от § 2 от Заключителните й разпоредби. Съгласно чл. 30 от НРД, изпълнителите на медицинска помощ осъществяват дейността си съгласно изискванията на ЗЛЗ, ЗЗО, ЗЗ, Кодекса на професионалната етика, ЗЛПХМ, подзаконовни нормативни актове и НРД. В общия случай възможността за избор на изпълнител на медицинската помощ е гарантиран, в частност със забраната, установена в чл. 55, ал. 3, т. 2 от ЗЗО. Наред с това, тази забрана е относима само към съдържанието на НРД и не представлява пречка при определени обстоятелства посоченият избор да бъде изключен с разпоредбите на НОПДМП. В чл.29 от последната са изброени случаите, когато избор не се допуска и в настоящия случай е приложима хипотезата на т.4 – в условията на спешност. Съгласно чл.46, ал.1 от Закона за нормативните актове (ЗНА), разпоредбите на последните се прилагат според точния им смисъл, а ако са неясни, се тълкуват в смисъла, който най-много отговаря на други разпоредби, на целта на тълкувания акт и на основните начала на правото на Република България. Систематичното и логическо тълкуване на приложимата в случая нормативна уредба налага извода, че правото на избор на изпълнител на медицинската помощ е гарантирано от закона, но при уредени от същия ограничения. Съгласно чл.52, ал.1 от Конституцията, пациентът има право достъпна медицинска помощ, и на безплатно ползване на медицинско обслужване при условия и по ред, определени със закон. Последният е предоставил възможност детайлната уредба на достъпа да бъде обективизирана в НОПДМП. Изключението, предвидено в чл.29, т.4 от тази наредба, има за цел не само да гарантира, че пациент, който поради състоянието си не може да вземе самостоятелно решение, няма да бъде лишен от медицинска помощ, която е спешно наложителна. Наред с това, разпоредбата има за цел да гарантира и, че пациент, чието състояние налага спешна намеса, няма да бъде лишен от нея поради обстоятелството, че не е заплатил допълнителна сума за избор на изпълнител. Ето защо, това изключение не следва да бъде

тълкувано разширително. Поради това, при направеното отбелязване в медицинската документация, че пациентът постъпва по спешност, ЛЗ не е следвало да допуска избор на лекар/екип и съответно, да изисква заплащане за този избор. Посочва се в мотивите на решение № 9027/22.07.2024г. по адм. д. № 7702/2023 г. на Върховния административен съд, Шесто отделение че: „Съгласно § 1, т. 12 от ДР на Наредбата "избор на лекар/екип" е изразяване на предпочитание от пациента за конкретна интервенция, манипулация или друга специфична част от диагностично-лечебния процес по съответната клинична пътека/амбулаторна процедура, която да му бъде предоставена/осъществена от определен лекар/екип на болницата. Съгласно § 1, т. 6 от ДР на Наредбата "спешно състояние" е остро възникнала промяна в здравето на човека, която може да доведе до тежки функционални и морфологични увреждания на жизненоважни органи и системи“. С оглед тези определения е възприето в решението, че хоспитализация по спешност изключва възможността за извършване на избор на лекар/екип и заплащането от пациента за допълнителната услуга.

Относно ИЗ № 30011/2024 и № 17232/2024 издателят на оспорения акт приел, че двете ЗОЛ са заплатили съответно по 11,80 лв. потребителска такса за по два дни болничен престой, макар да са пациенти, освободени от заплащането й. За първото ЗОЛ в направлението за хоспитализация и в епикризата е отбелязана диагноза Н90.0 „Двустрани кондуктивна (проводна) загуба на слуха“. В раздел XII. „Болести на сетивните органи“ на Приложение № 11 към НРД, трети ред, е посочено заболяване „Глухота“, с код по МКБ-10: Н90. Това означава, че всички отделни видове заболявания, попадащи в групата на означените с код Н90, в т. ч. Н90.0, са такива, при наличието на които пациентът е освободен от заплащане на такса по чл.37, ал.1 ЗЗО. Както беше посочено по-горе, разпоредбите следва да бъдат тълкувани систематично наред с останалите и с оглед целта на съответната нормативна уредба. Поради това, неоснователни са доводите, изложени в жалбата, че пациентите със заболявания, означени с кодове 90.3, 90.4 или 90.6 не са освободени от заплащане на потребителска такса. Тези кодове се явяват подраздели на общия, означен с код Н90 и при общата му уредба в раздел XII от Приложение № 11 не е налице основание да се приеме, че различните разновидности глухота предпоставят различно третиране относно заплащането на посочената такса. Аналогично, за второто ЗОЛ в направлението за хоспитализация и в епикризата е посочена диагноза С54.1, която попада сред означените с кодове С00-С97. Всички пациенти с тези заболявания съгласно раздел XV. от Приложение № 11 са освободени от заплащане на такса по чл.37, ал.1 ЗЗО. С това именно заболяване пациентката в случая е приета и изписана от ЛЗ. Ето защо, неоснователен е доводът, изложен в жалбата, че окончателната диагноза следва да бъде определена впоследствие, след изготвяне на допълнително изследване. Административният орган основава констатациите си върху медицинската документация, а в случая последната не дава основание да се приеме, че се касае за различна диагноза, макар и по-късно установена.

Относно ИЗ № 41694/2024, № 24449/2024, № 24784/2024, № 31444/2024 и № 40656/2024 издателят на оспорения акт приел, че за всяко от изброените ЗОЛ лечебното заведение е изискувало плащане или доплащане за видове медицинска дейност, които не са за медицински изделия, изрично посочени в съответната КП/ АПр/ Кпр. Приложения в преписката медицински документи и фактури съответстват на констатациите, отразени в обстоятелствената част на оспорения акт, а именно, че съответният пациент е заплатил сума в размер 6 лв. за „Предпазител за уста BLOX BITE“, който предпазител не е сред медицинските изделия и консумативи, които НЗОК не заплаща по КП № 73.1, по която ЛЗ е предоставило болнична помощ на същия пациент. Съгласно чл.33, т.4 от НРД, изпълнителите на медицинска помощ се задължават не изискват плащане или доплащане от осигуреното лице за видове медицинска дейност, която е заплатена от

НЗОК, извън предвидената сума, с изключение на медицински изделия за определени КП/АПр/КПр, в които изрично е посочено. По изложените по-горе съображения за правилата на тълкуване на разпоредбите на нормативните актове, след като това е едно от изрично изброените задължения на ЛЗ, то изключенията не може да бъдат тълкувани разширително. Ето защо, без значение е обстоятелството, дали съответният обект, за който е изискано плащане или доплащане, представлява консуматив, медицинско изделие или друга стока или услуга. Поради това, неоснователни са доводите в тази насока, изложени в жалбата. След като е изискано плащане или доплащане извън платеното за съответната КП/ АПр/ Кпр от НЗОК и за това не е налице изрично предвидено изключение, то е налице нарушение на НРД, както е прието с оспорената заповед.

Относно ИЗ № 41941/2024 и № 39422/2024 е установено, че пациентите са доплатили освен за горепосочения предпазител и за други предмети, които не са сред изключенията, предвидени съответно за КП № 74.1 и КП № 73.1. Поради това и по изложените по-горе съображения, е налице неизпълнение на задължението, установено в чл.33, т.4 от НРД.

Аналогично, относно ИЗ № 39520/2024, № 38035/2024, № 13971/2024, № 09860/2024, № 15417/2024, № 11993/2024, № 19245/2024 и № 17327/2024 е установено, пациентите са платили за предмети, които не са сред изключенията, предвидени съответно за КП № 181 (два случая), КП № 125, КП № 123.3 (четири случая) и КП № 20.1. Поради това и по изложените по-горе съображения, за всеки от тези случаи е налице неизпълнение на задължението, установено в чл.33, т.4 от НРД.

Съгласно чл.455, ал.3 от НРД, когато изпълнител на болнична медицинска помощ наруши условията и реда за оказване на медицинска помощ по чл. 55, ал. 2, т. 2 от ЗЗО, определени в този НРД, управителят на НЗОК, съответно директорът на РЗОК, налага санкция "финансова неустойка" в размер от 200 до 500 лв. Когато такова нарушение е повторно, финансовата неустойка в размер от 600 до 1500 лв. – чл.455, ал.4 НРД. В случая за 16 от установените нарушения е наложена неустойка в максималния размер, приложим в случаите на повторност. В мотивите на оспорения акт е посочено, че е налице влязла в сила заповед № РД-253С-515/25.09.2024г. на управителя на НЗОК, с която са наложени финансови неустойки на същото ЛЗ. Доказателства за това обстоятелство не са налице в административната преписка. Констатации в тази насока не са отразени в протокол № РД-25-768-1/28.11.2024г. от извършената проверка. Поради това, не е обоснован изводът, че е налице повторност по смисъла на т.3 от § 1 на Допълнителната разпоредба на НРД.

Наред с това, не са налице основание да се приеме, че установените в случая обстоятелства обосновават приложение на санкциите в максималните размери, предвидени съответно в чл. 455, ал.3 и ал.4 от НРД, както са приложени за всички 23 нарушения от издателя на оспорения акт. В последния не се съдържат мотиви за определяне на санкцията в максимален размер; обратно, видно от протокола за резултатите от извършената проверка, ЛЗ осъществява значителна по мащаб дейност; от проверените 197 ИЗ са установени нарушения само по 23 от тях, описани в оспорената заповед. В раздел II от същия протокол № РД-25-768-1/28.11.2024г. относно внезапния контрол по време на оказване на болничната медицинска помощ не са направени констатации за нарушения. Ето защо, оспорената заповед следва да бъде изменена, като бъде определен минимален размер на финансовата неустойка на основание чл.455, ал.3 от НРД съответно на по 200 лв. за всеки от случаите, или 4600лв. общо.

Предвид изложеното и като прецени оспорения акт на основание чл.168, ал.1 АПК, съдът в настоящия състав приема, че заповедта е издадена в установената форма от компетентен орган. При това не са допуснати съществени нарушения на административнопроизводствените правила, но тя не е в съответствие с материалноправните разпоредби и целта на закона. С оглед изхода на

делото и на основание чл.143, ал.1 АПК следва да бъде уважено своевременно направеното в жалбата искане за юрисконсултско възнаграждение. Последното съдът определя на 100 лв. съобразно чл.24 от Наредбата за заплащането на правната помощ, издадена на основание чл.37, ал.1 от Закона за правната помощ. Сумата е дължима на НЗОК, която е юридическо лице, съгласно чл.6, ал.1 ЗЗО.

Така мотивиран и на основание чл.172, ал.2 АПК, съдът

РЕШИ:

ИЗМЕНЯ заповед за налагане на санкции № РД-253С-42/07.02.2025г. на управителя на Националната здравноосигурителна каса, като ОПРЕДЕЛЯ общ размер на финансовата неустойка: 4600 (четири хиляди и шестстотин) лева.

ОСЪЖДА Националната здравноосигурителна каса да заплати на „Университетска многопрофилна болница за активно лечение Софиямед“ ООД, с ЕИК[ЕИК], сумата 100 (сто) лева – възнаграждение за юрисконсулт.

Решението подлежи на касационно оспорване в 14-дневен срок от съобщаването му, пред Върховния административен съд.

Съдия: